

Ti vidiš, kako priroda t. j. Sunce, voda, biljka, životinja i sami organizam čovječjeg tijela služi čovjeku za uzdržanje života. I ovaj bi život kudikamo ugodniji i ljepši bio, da ga ne ogorčava zloća ljudska, kad radniku ne daje zasluženu plaću, kad čovjek čovjeka, mjesto da mu bude pri ruci, mrzi, pak i ubija. Priroda dakle po sebi dobra je hraniteljica i majka svog čeda — čovjeka. Dakle moraš da zaključiš, da je dobar i onaj, koji je tu prirodu učinio i tako uredio.

Skoro ćeš u praznike. Kao prijatelj ti svjetujem, uzmi u praznicima u ruke knjigu, koja raspravlja o ovom predmetu. Ima ih nekoliko i na hrvatskom jeziku, eno ti n. pr. Jegliča, Harapina, Brixya, Deviviera To će ti štivo zasladiti praznike. A da ti budu ugodni te duši i tijelu korisni, želi ti tvoj iskreni

Amicus.

UMIJEĆE MOLITVE.

Napisao Mgr. de Mathies. — Prevodi B. Stržić.

Bog i budućnost.

IX.

I ovako prigovaraju molitvi: *V.* Ako Bog sve unaprijed zna i unaprijed je odredio cijeli svjetski plan, čemu onda još moliti? Ili mi Bog hoće nešto od vijeka da daje ili ne će. Što još može moja molitva da promijeni?

Odgovor: Svakako Bog *Le* ne da određivati ni mijenjati, ali ipak može od vijeka htjeti, da samo oni dobiju određenu stvar, koji ga za nju mole. On od vijeka unaprijed gleda molitvu. U njegovu svjetskom je planu *FS* da usliši molitvu.

Ali eto novoga prigovora: Moja je molitva slobodno djelo. Nije nužno djelo. Mogu moliti i molitvu ostaviti. Kako Bog može da gleda moje slobodne odluke?

Odgovor: Bez sumnje je, da mi ne znamo, kako Bog spoznaje. O tome su bogoslovci mnogo razmišljali i ne mogu da stvar pouzdano riješe. Kad bismo mi razumjeli, kako Bog spoznaje, tad bi naše čovječe poznavanje bilo uprav božansko. Unatoč svim nejasnoćama u tom pogledu, koje se ne mogu osvijetliti, dade se ipak nešto reći, čime se barem dokazuje, da nije nerazumno, što velimo, da Bog zna i naše slobodne, buduće odluke. Treba samo dobro poimati način, kako Bog jest. Za vječnoga Boga, koji je nužno, koji nema ni početka ni svršetka, nema vremena, t. j. nema prije i poslije, nema slijeda stvari i događaja prema čovječjemu shvaćanju. On je svim stvarima i događajima jednako nazočan. Poredbama možeš stvar donekle objasniti. U gradu je n/ pr. velika procesija, a ti je motriš s kućnih vrata, tad gledaš, kako jedna skupina za drugom prolazi mimo tebe. S tornja bi tu cijelu procesiju vidio najedamput. S obzirom na svjetske događaje stoji čovjek na mjestu, što zaprema i ostavlja, koje je vremenom i prostorom određeno. A vječni Bog sve posmatra u neku ruku s visokoga vidika, koje je nad svako vrijeme i prostor. Početak i svršetak svih događaja spoznaje njegov duh jednim pogledom. Čitav plan sa svim pojedinostima pred njegovim je očima. Pomisli, da netko promatrajući sa zvonika procesiju spoznaje ne samo spoljašnost pojava, već i duševni život onih, što su u procesiji, tad imaš predodžbu, koja bar nekako predodčuje Božje spoznavanje. Bog, Stvoritelj i Uzdržavatelj duhovnih duša, Bog, duh, koji sve prožima, nije svako čovjeku samo spolja blizu već i iznutra. Ta on je konačni uzrok uopće svemu življenju, život našega života, vazda nazočan a nad svako vrijeme i prostor. Ne će dakle čovječju molitvu „iščekivati“ kao nešto, što bi još trebao da očekuje. Nipošto! Molitva, što je danas moliš, kod njega je oduvijek. Da je tako, nije razlog u tvojoj molitvi, već u samom bistvu i bistvovanju Božjem.

Čuj i ovu poredbu! Ako u tami vrtiš živ ugali na uzici, vidjet ćeš žarku kružnicu. Ipak znaš, da se

ugalj u svaki čas nalazi tek na nekom određenom mjestu. Nebrojani osjeti sjedinjuju se u jedan. Nalik na to gleda Bog tijekom pojedinih događaja najedamput i u svezi, ali takovu Božjem gledanju nije uzrok nesavršenost organa — kako je to u nas — već jednostavnost, nedjeljivost, svudašnjost i vječnost njegova najvišeg duhovnog bistva.

Znam, da su sve poredbe slabe. I pomenute dvije opasne su, već zato, što za Božansko biće i njegova svojstva nema dobrih poredaba s onim, što je stvoreno. Ali takove poredbe upućuju nas, da se može na različite načine gledati i spoznavati. „Bog spoznaje mnogo drugačije nego mi.“

Protiv molitve čuje se i ovaj prigovor: „Zašto nam Bog ne da, što trebamo — a dobro zna što trebamo — bez molitve? Čemu taj uvjet? Čemu tolike neprilike?“

Mnogo to daje nam Bog, a da ga ne molimo. Na primjer što smo se rodili. Zatim naše prirodne darove, kišu i sunce, prijatelje i rodake. I mnoge druge stvari.

Ali hoće da mu za to hvalimo, te svi njegovi darovi i našu dušu posvete.

A neke stvari daje nam, ako ga molimo. Bog bi nas zacijelo mogao hraniti, da ne bismo trebali jesti i piti. Ali je odredio, da nam bude uzimanje hrane potrebno za naše življenje. Takovih „uvjeta“ ima svuda u prirodi. Jedno biće ne može da bude bez drugoga, jedan događaj slijedi drugi. Isto tako je i u duhovnom životu. Ako se ne izvrše izvjesni uvjeti i radnje, nema ploda u staleškom djelovanju, u napredovanju, u nastojanju pojedinca kao ni cijelosti. I religijska dobra skupčao je Bog s određenim uvjetima. Tako je uredila njegova mudrost. Mi možemo i da shvatimo, čemu je tako, ako se opomenemo, da nam valja Boga služiti slobodno i slobodno ga odabrati za svoju sreću. Mi se spasavamo ne mehanički, već svijesno. Mi nijesmo strojevi, koji izvode određene poslove, već stvorovi, koji misle i hoće, koji veoma različito djeluju. Mi treba da Boga

obuhvatimo barem kako duhovno. Treba da Boga za sebe predobijemo. Treba da planove Božje u sebi duhovno obradimo. Stoga treba da molimo. Molitva nije samo put k religiji, već sama religija! Molitvom dobivamo religijski duh. Molitva treba da nam je sredstvo, da upoznamo svoju vječnu sreću i da za njom težimo. Zato nam dobri Bog zapovijeda da molimo.

On nas tim sredstvom k sebi vuče. — To je uistinu dobrota.

Ako malo promozgaš rečeno, činit će ti se molitva još mnogo lakša nego prije. Prigovori protiv molitve odveć su slabi, a da bi mogli pomutiti naš mir s Bogom. — I molitvi ne prigovaraju nikad oni ljudi, koji nastoje da ozbiljno misle o vjeri i Bogu, o svijetu i sebi.

PRIGODOM JEDNE PREVEDENE KNJIGE O V. SOLOVJEVU.*)

Uvijek je bilo ljudi, kojima je više na srcu šport za istinom, „traženje“ istine, nego sama istina. — Lessing je izrekao frazu, da posjed istine pripada samo Bogu, a nama je ljudima samo tražiti. Ovo je praznovjerje po različitim više manje relativističkim filozofemima postalo upravo epidemijom izvanckvenoga „naučnoga“ svijeta. Ovomu poniženju ljudskoga duha bit će najviše krivo to, što se „kulturni“ čovjek želi riješiti obveza, koje nastaju iz sigurnoga spoznanja sigurne istine. Ako se istina ne može sigurno da spozna, onda ne može ni potraga za njom biti previše obligatna. Služi na čast ljudskom rodu, što obični čovjek iz puka, koji nije učio „filozofskih“ besmislica, ne može nikako da prihvati ovu jednu neistinu. A da i veći talenti, koji su se bavili knjigom, ne moraju trajno podleći, utješljiv je dokaz veliki Rus **Vladimir Solovjev**.

*) Michel d'Herbigny, Vladimir Solovjev. Preveo dr. J. Adamović. Izdao dr. S. Markulin, Zagreb 1919. Cijena K 16 50.